

Traian BRAD
1945-2002

Elena Harconița

Bibliolog român, manager, unul dintre fondatorii Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România

S-a născut la 31 august 1945, la Pănade, jud. Alba, a decedat la 8 mai 2002 la Cluj-Napoca, jud. Cluj.

A absolvit Facultatea de Filologie din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” în anul 1972, fiind licențiat în limbă și literatură română, limbă și literatură franceză. În anii 1989-1990, 1999 a urmat studii de management în biblioteconomie și știința informării în România și Franța.

A avut mai multe stagii de documentare în domeniul bibliologiei, științei informării, managementului biblioteconomic în Franța, Anglia, Olanda, Ungaria, Danemarca, Grecia, China.

În anii 1972-1975 a coordonat problemele de cultură la Comitetul Județean Cluj al UTC, iar între anii 1975-1987 a fost instructor la Comitetul de cultură și educație al Județului Cluj.

Din anul 1987 până în 2002 a ocupat postul de director și director general al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din aceeași localitate, unde a inițiat modernizarea proceselor și serviciilor infodocumentare, a instalat rețeau de calculatoare și a abonat instituția la baze de date internaționale. Traian Brad a pus accentul pe dezvoltarea unor colecții diverse și calitative pentru satisfacerea cerințelor utilizatorilor, a insistat asupra formării profesionale a bibliotecarilor prin dobândirea de noi competențe și aptitudini, a extins colaborarea cu bibliotecile publice din România și Europa. A inițiat și a coordonat mai multe programe în domeniul bibliotecilor: cooperarea în achiziții, schimbul interbibliotecar, diverse modalități de integrare a bibliotecilor române în structurile europene. I-a aparținut ideea și realizarea noului edificiu modernizat pentru biblioteca publică din Cluj, supranumită „Biblioteca lui Traian Brad”. La propunerea directorului, în anul 1992, Bibliotecii i-a fost atribuit numele poetului O. Goga.

A fost unul dintre fondatorii Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (vicepreședinte între anii 1990-1998, președinte din 1998), a fost primul președinte al Consiliului Directorilor de Biblioteci Publice din România (1994-1998). A conceptualizat și a avut meritul de a organiza instituții și manifestări culturale importante și de mare amploare, pe care colegii le numeau „acțiuni de Școală Ardeleană”. În acest fel, în anul 1989, pentru comoditatea bibliotecilor și îmbunătățirea serviciilor pentru utilizatori, a inițiat fotocopiarea „Caietelor eminesciene” – mai bine de 10 mii de file păstrate la Biblioteca Academiei Române.

Concomitent cu activitatea de director, de coordonator și fondator, este preocupat de traducerea în limba română a unor lucrări de referință, al indicatorilor

de performanță, a instrumentelor manageriale pentru biblioteci, majoritatea din aceste lucrări fiind utilizate și de bibliotecarii moldoveni. A scris o monografie despre Biblioteca publică din Cluj-Napoca, o lucrare completă și bine documentată de istorie a bibliotecilor din spațiul Transilvaniei.

A organizat manifestări de cultură de nivel național și internațional: Festivalul Internațional de poezie „Lucian Blaga”, „Zilele Bibliotecii Transilvania” și „Zilele Lucian Blaga”, Bienala Internațională de Grafică, simpozionul „Carte-Cultură-Cunoaștere”, axat pe relațiile culturale Transilvania-Moldova în cadrul Academiei de Științe a Moldovei etc.

A înființat prima bibliotecă de carte românească din Republica Moldova, Biblioteca „Transilvania” din Chișinău (1991), a susținut dezvoltarea altor biblioteci românești din Chișinău: „Târgu Mureș”, „Ovidius”, „Târgoviște”, „Alba-Iulia”, „Maramureș”. A deschis o filială de carte românească în or. Florești în cadrul Bibliotecii publice orașenești „Ion Creangă” (1996). A organizat și monitorizat donații de peste 100 000 de cărți pentru bibliotecile de peste Prut. A invitat sute de bibliotecari și alți intelectuali din Republica Moldova pentru documentare și perfecționare, schimb de experiență și cunoașterea bunelor practici, incluzându-i în memorabile evenimente de specialitate și literar-artistice.

A contribuit ca mai multe biblioteci din Chișinău să fie incluse în proiectele internaționale europene ca PLDP, PubliCA, PULMAN ș.a.

Trian Brad a participat și a prezentat comunicări la congrese și simpozioane, fiind autorul a 25 de studii și articole, lucrări de istorie culturală, de bibliologie, biblioteconomie, bibliografie etc., publicate în revistele: „Lectura” (revistă a bibliotecarilor și bibliofililor, fondată de T. Brad), „Tribuna” (Cluj-Napoca), „Biblioteca Bucureștilor”, „Revista Bibliotecii Naționale”, „Biblioteca” (București), „Curier” (Târgoviște), „Magazin Bibliologic”, „BiblioPolis” (Chișinău).

A fost membru fondator al Societății culturale „Lucian Blaga” (1990-director, din 1994 – director executiv), a întemeiat Fundațiile „Mihai Eminescu” la Cluj-Napoca (1998), „Timotei Cipariu” (1998) din localitatea de baștină Pănade, jud. Alba, „Octavian Goga” (1998) din Rășinari (Sibiu), „Fundația Internațională de Grafică” din Cluj-Napoca (1998) ș.a.

Meritele și eforturile lui Traiana Brad au fost recunoscute prin numărul mare de premii și diplome: Diploma Minisreului Culturii și Diploma de Excelență a Primăriei Municipiului Chișinău.

Filiala Mănăstur a Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj-Napoca poartă numele lui Traina Brad (2002). Pe frontispiciul Bibliotecii „Transilvania” din Chișinău a fost instalată o placă comemorativă și basorelieful Train Brad (2003, sculptor: Valeriu Doicu).

În anul 2005, la aniversarea a 60-a a lui Train Brad Biblioteca „Transilvania”, a pregătit un număr special al variantei de ziar a „BiblioPolis-ului”, editat de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

A se vedea și articolele din „Calendar Național 2005”. – Chișinău, 2004. – P. 246-248 ; „Calendar Național 2015”. – Chișinău, 2015. – P. 285-286.

Bibliografie selectivă:

Brad, Traian. Lectura și biblioteca publică la Cluj / Traian Brad. – Cluj-Napoca : Casa Cărții de Știință, 2001. – 390 p. – ISBN 973-686-229-1.

Brad, Traian. Pânade întotdeauna / Traian Brad, Titu Orian, Ioan Rațiu. – Ed. revizuită și adăugită după monografia „Pânade 700 de ani”. – Blaj : Astra, 2009. – 499 p. – ISBN 978-973-7704-45-0.

Indicatori de performanță și instrumente manageriale pentru biblioteci / Suzanne Ward, John Sumsion, David Fuegi [et al.] ; traducere și adaptare Ioan Bob și Traian Brad. – București : Asociația Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România, 1997 – 218 p : tab. – ISBN 973-0-00417-X.

Pânade – 700 : [monografie] / Traian Brad, Ioan Rațiu, Titu Orian . – Blaj : Astra: Despărțământul „Timotei Cipariu”, 1999. – 376 p. : il., tab., facs. – ISBN 973-0-00907-4.

***

Brad, Traian. Apel la rațiune sau „Cui îi este teamă să aibă o națiune de oameni puternici” / Traian Brad // Biblioteca. – 1999. – Nr 3. – P. 65. – ISSN 2668 618X.

Brad, Traian. Biblioteca Județeană „O. Goga” – partener în programul PHARE de modernizare a bibliotecilor publice / Traian Brad // Biblioteca. – 1997. – Nr 7. – P. 178-179. – ISSN 2668 618X.

Brad, Traian. Biblioteca Transilvania din Chișinău – o poartă spre cultura românească / Traian Brad // Adevărul de Cluj. – 2000. – 23 mar. – P. 5.

Brad, Traian. Bibliotecile publice românești în context european (I-III) / Traian Brad // Biblioteca. – 2000. – Nr 4. – P. 105-107 ; Nr 5. – P. 137-138 ; Nr 6. – P. 166.

Brad, Train. Frații de peste Prut au nevoie de cărți / Traian Brad // Informația de Cluj. – 1999. – 13/19 apr. – P. 4.

Brad, Traian. În căutarea idealului cultural / Traian Brad // BiblioPolis. – 2002. – Nr 2. – P. 19-21. – ISSN 1811 900X

Brad, Traian. Managementul de bibliotecă. O abordare personală a stării bibliotecii publice românești și clujene / Train Brad // Magazin bibliologic. – 1999. – Nr 2/3. – P. 25-38. – ISSN 1857 1476.

Brad, Traian. Noi suntem cei care vor extinde centrul orașului: [despre construcția sediului nou al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj] / Traian Brad // Curierul Primăriei. – 1999. – 8 febr. – P. 5.

Brad, Traian. O bibliotecă pentru... Mileniul III : [interviu cu Traian Brad, directorul general al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj, realizat de Constantin Mustață] // Adevărul de Cluj. – 2001. – Nr 3313. – P. 4.

Brad, Traian. Schimbări esențiale în bibliotecile din România după anul 1989 // Management pentru viitor. Biblioteci și arhive / editori: Hermina G.B. Anghelescu și Istvan Király. – Cluj-Napoca : Presa Universitară Clujeană, Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga”, 2000. – P. 121-124. – ISBN 973-595-010-3.

***

Brad Traian : [fișier biografic] // Clujeni ai secolului 20 : dicționar esențial / Irina Petraș. – Cluj-Napoca : Casa Cărții de Știință. – 2000. – P. 53. – ISBN 978-973-133-101-0.

Brad Traian : [fișier biografic] // Who's who în România / editor: Vassos Panayiotis. – București : Pegasus Press, 2002. – P. 74. – ISBN 973-85848-0-9

Buluță, Gheorghe. Brad Traian : [sinteză biografică] // Galeria bibliologilor români / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu. – Târgoviște : Bibliotheca, 2003. – P. 80-84.

Corobcă, Lucia. La Chișinău a fost comemorat Traian Brad / Lucia Corobcă // Flux Continuu. – 2002. – 23 iul. – P. 4.

Grănescu, Adrian. Traian Brad (31 August 1945 – 8 June 2002) // Philobiblon. – 1999-2002. – Nr 4/7. – în lb engl. – P. 481-483 ; Idem [Resursă electronică]. – URL: https://www.philobiblon.ro/sites/default/files/public/imce/doc/1999/philobiblon_1999-2002_4-7_25.pdf.

Docolin-Irimie, Anca. Traian Brad. Un slujitor al cărții / Anca Docolin - Irimie, Tatiana Costiuc, Sorina Stanca. – Cluj-Napoca : Casa Cărții de Știință, 2005. – P. 11-12. – ISBN 973-686-744-7.

Pohilă, Vlad. Traian Brad, ocrotit de neuitarea noastră // Chipuri de bibliotecari, fațete ale muncii lor / Vlad Pohilă. – Chișinău : [S. n.], 2017. – P. 18-19. ; Idem [Resursă electronică]. – URL: https://hapes.hasdeu.md/bitstream/handle/123456789/472/Chipuri%20de%20bibliotecari_Vlad%20Pohila.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Regneală, Mircea. Dincolo de Stix : [despre Traian Brad] / Mircea Regneală // Buletin ABIR. – 2002. – Vol. 13, nr 3. – P. 7.

Rău, Alexe. Ca un dac de pe Columnă / Alexe Rău // Suplimentul revistei „Astra blăjeană”. – 2002. – iul. – P. 4.

Staver, Larisa. Amintiri...amintiri : [despre Traian Brad] // Transilvania la Chișinău : Blogul Bibliotecii „Transilvania”, filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. – URL: <https://transilvanialachisinau.wordpress.com/2012/06/20/amintiri-amintiri/> (accesat : 19.07.2024).

Tanco, Teodor. Traian Brad – arhitect pentru poduri de cărți peste Prut / Teodor Tanco // Adevărul de Cluj. – 2002. – Nr 3564. – P. 5.